

Dnes slaví pestrost přírody. I té krkonošské

22.5.2023 - Radek Drahný | Správa Krkonošského národního parku

Letošní svátek biodiverzity má ústřední heslo „Od dohody k akci: Vystavme biodiverzitu znovu“. Odkazuje ke zmíněnému nebezpečnému trendu ubývání biologické rozmanitosti a k prosincové (2022) montrealské dohodě na summitu smluvních stran Světové úmluvy o ochraně biodiverzity (CBD), kde se svět dohodl na řadě konkrétních opatření, jak rozmanitost živé přírody zachránit - mimo jiné tím, že v roce 2030 by mělo mít 30 % celosvětové souše i oceánů status zvláště chráněných území.

Úbytek rozmanitosti přírody se týká rychle pokračujícího vymírání celých druhů, ale snad ještě naléhavěji úbytku početnosti druhů, které naštěstí zatím nevymírají. V české přírodě je tento trend asi nejvíce patrný na dříve běžných druzích ptáků, především zemědělské krajiny, a na populacích denních motýlů.

Krkonošská příroda, podobně jako příroda dalších českých národních parků, chráněných krajinných oblastí, ale také lokalit evropské soustavy NATURA 2000, je takovou oázou rostlinných i živočišných druhů. V Krkonoších má svůj domov přinejmenším 15 000 druhů bezobratlých, z toho například na 1 000 druhů motýlů (denních i nočních), 1 300 druhů brouků, 74 druhů měkkýšů, 428 druhů pavouků či 20 druhů vázek. Žije zde přes 320 druhů obratlovců, z čehož je 1 zástupce kruhoústých (mihule potoční), 5 původních druhů ryb, 10 druhů obojživelníků, 6 druhů plazů, 278 druhů hnízdicích nebo protahujících ptáků a minimálně 60 druhů savců. I mezi krkonošskými živočichy jsou příklady nedávných návratů - vlk obecný, vydra říční, datlík tříprstý, snad i rys ostrovid. Ale také kandidáti na místní vyhynutí tetřívka obecná či slavík modráček tundrový. Jsou tu druhy, svědčící o poslední době ledové, tzv. glaciální relikty (huňatec žlutopásný či hraboš mokřadní) i endemické (vřetenovka krkonošská).

V Krkonoších roste na 1 200 druhů cévnatých rostlin. I mezi nimi jsou endemické druhy (které nerostou nikde jinde na světě), jako zvonek český, jeřáb sudetský, bedrník obecný skalní, lomikámen pižmový čedičový a další, stejně jako glaciální relikty (všivec krkonošský, ostružiník moruška, lomikámen sněžný, vrba laponská, či rašeliník Lindbergův). Poslední výzkumy ukazují, že počet krkonošských druhů hub by mohl dosahovat až 2 000, roste tu 550 druhů mechů a přinejmenším 350 druhů lišejníků.

Tato čísla znějí monumentálně - a vlastně docela monumentální jsou. A to nejsou Krkonoše ve skutečnosti nejpestřejším českým chráněným územím, co do počtu druhů, ve srovnání třeba s NP Podyjí nebo CHKO Bílé Karpaty. Nutnost ochrany přírody chráněných území je snad naprostě většině lidí zřejmá, nicméně sama o sobě nestačí. Národní parky zaujímají pouze 1,5 % území Česka, na dalších 14,4 % pak leží chráněné krajinné oblasti. Další cca 3 % státu tvoří maloplošná chráněná území a lokality NATURA 2000. Pro zachování biodiverzity je bezpodmínečně nutné nezapomínat ani na ochranu živočichů a rostlin v tzv. volné krajině, tedy mimo chráněná území, a zohlednit ji v zemědělské praxi i dotacích, při stavbě infrastruktury i při rozvoji obcí.

Neobejdeme se ani bez obnovy částí naší země, které jsme v minulosti přírodě vzali. V Krkonoších tak vracíme přírodě třeba některé dnes již nepotřebné dřevařské cesty, aktivními zásahy pomáháme rychlejšímu přechodu pozměněných lesů do přírodně bližšího stavu, vracíme zpátky vodu do kdysi podmáčených a rašelinných smrčín i na v minulosti odvodněná vrchoviště (horská rašeliniště).

Poznámky:

^[1] Mezinárodní den biologické rozmanitosti se slaví 22. května na připomenutí data, kdy byla v roce 1992 na Světovém summitu OSN o udržitelném rozvoji v Rio de Janeiru podepsána světová Úmluva o ochraně biodiverzity (www.cbd.int)

Další informace o aktuálním dění na území Krkonošského národního parku i v jeho okolí najdete na facebookovém profilu <https://www.facebook.com/spravakrnap>

<https://www.krnap.cz/aktuality/dnes-slavi-pestrost-prirody-i-te-krkonosske>